

Na Kongresie Słowiańskim w Pradze w 1848 r. dwaj polscy jego uczestnicy, Antoni Zygmunt Helcel i Jerzy Lubomirski, przedstawili **projekt unii austriacko-słowiańskiej**, która miała obejmować narody słowiańskie cesarstwa austriackiego. Celem unii, opartej na zasadzie równości jej członków, miało być zabezpieczenie niezależności narodów słowiańskich, ich terytoriów i konstytucyjnych porządków. Do unii mogli dołączyć Węgrzy, dopuszczano także sojusz z Tyrolem i niemiecką częścią Styrii.

W odezwie **Komitetu Reprezentacyjnego Wychodźstwa Polskiego** (który stał na czele Zjednoczenia Emigracji Polskiej, 1866-71) z 29 listopada 1866 r. stwierdzano, że dążeniem polskich uchodźców jest walka o niepodległość w oparciu o związki z innymi ujarzmionymi ludami, np. Słowianami, a także z narodami Węgier i Rumunii, przeciwstawianie się *zaborczej idei panslawizmu* i jednoczenie się w *dziele powszechnego sprzymierzenia*. Celem była federacja narodów Europy.

Józef Hauke-Bosak, generał, dowódca w powstaniu styczniowym, Polak z wyboru, na emigracji aktywnie uczestniczył w pracach Ligi Pokoju i Wolności (1867) grupującej radykalną inteligencję europejską. Pomimo że liga głosiła hasła pacyfistyczne, on usprawiedliwiał konieczność wojny o wyzwolenie narodów (i przywrócenie republikańskiej Polski) dla osiągnięcia trwałego pokoju. Na kolejnych kongresach ligi wzywał do zbudowania republikańskiej federacji wolnych krajów europejskich jako Stanów Zjednoczonych Europy. Uważał też, że wraz z odbudową niepodległej Polski zniknęłaby jedyna przeszkoda na drodze do zjednoczenia Rosji z Europą.

Wyodrębnione z Towarzystwa Demokratycznego Polskiego, **Gromady Ludu Polskiego** prezentowały utopijno-socjalistyczny program, w którym ważne miejsce zajmowała kwestia odzyskania niepodległości przez Polskę i troska o dobro powszechne określane jako *Rzeczpospolita europejska*. W latach pięćdziesiątych XIX w. Zenon Świątosławski założył w Londynie organizację **Lud Polski - Gromada Rewolucyjna Londyn**, która, prezentując radykalny program społeczny połączony z projektem walki o wolność, przewidywała, że po odzyskaniu niepodległości przez Polskę zostaną wyswobodzone najpierw ludy słowiańskie, które utworzą Rzeczpospolitą Słowiańską, a następnie reszta świata, co doprowadzi do powstania *Rzeczpospolitej Powszechnej*. **Związek Ludu Polskiego** (1872-76), założony z inicjatywy gen. W. Wróblewskiego i K. Dąbrowskiego, również opowiadał się za wolną i niepodległą ojczyzną, która miała się włączyć w skład federacji Stanów Europy.

Kazimierz Kelles-Krauz, socjolog, działacz i teoretyk PPS za najważniejszy cel uważał zapewnienie Europie pokoju. W tekście opublikowanym w 1903 r. twierdził, że jedynym sposobem powszechnego rozbrojenia jest stworzenie związku państw (a nawet jednego państwa związkowego), którego organy byłyby wyposażone w realną władzę nad państwami członkowskimi. Organizatorem walki o demokratyzację ustrojów państw europejskich, stanowiącą nieodzowny warunek rozbrojenia, miała być partia socjalistyczna.

W programie **Związku Młodej Polski Ludowej** z 1907 r. znalazło się hasło *Polski wolnej i szczęśliwej w związku wielkim wolnych i szczęśliwych ludów Europy!* Celem ZMPL była realizacja ogólnej federacji (wszechzwiązku) ludów Europy na zasadach równości, braterstwa i wolności. Ta federacja miałaby, zdaniem młodych ludowców, dać narodom Europy możliwość osiągnięcia najważniejszych zadań ludzkości.